

Розвиток художнього смаку в майбутніх викладачів професійної освіти при створенні шрифтових композицій

Анотація. У статті висвітлюється досвід створення шрифтових композицій на прикладі студентських робіт, виконаних під час лабораторних занять з типографіки і шрифтів.

Ключові слова: творчість, творче мислення, шрифтова композиція, типографіка.

Abstract. The article highlights the experience of creating font compositions on the example of student work performed during laboratory classes on typography and fonts.

Keywords: creativity, creative thinking, font composition, typography.

Постановка наукової проблеми. Творчість відіграє важливу роль у науці, інноваціях і мистецтві. Її важливість визнано у сфері проблем повсякденного життя, у підтримці та зміцненні добробуту та успішній адаптації до змін [1, 2]. Творчість – це здатність генерувати оригінальні і корисні ідеї, рухатись уперед у швидко мінливому світі. Якщо десятки років тому знання та вміння були необхідною умовою працевлаштування, то в епоху Google затребуваним є творче використання та генерування знань, здатність творчо мислити [3].

Для студентів немистецьких спеціальностей розвинути творче мислення та художній смак є своєрідним викликом з погляду на майбутню професію. Щоб бути конкурентоспроможними, вони мають вміти думати по-іншому та встановлювати зв'язки між, здавалося б, непов'язаними речами.

Мету даної статті ми вбачаємо у висвітленні досвіду створення шрифтових композицій на прикладі студентських робіт, виконаних під час лабораторних занять з типографіки і шрифтів.

Короткий аналіз досліджень проблеми. Деякі вчені вважають, що освітня система зменшує нашу творчість. Зокрема, Кен Робінсон стверджує, що заклади освіти не сприяють зростанню творчості. Це досить радикальний погляд, оскільки вони культивують знання, від яких часто залежить творчість. На противагу йому, Скотт Г., Леріц Л.Є. вважають, що здатності творчо мислити можна навчити і розвинути, вона не є фіксованою вродженою рисою, однак цього не можна побачити в сучасній освіті, де основна увага відводиться на визначення «навчити».

Аналіз робіт згаданих авторів та праць інших дослідників спонукав нас запропонувати інший підхід у розвитку творчого мислення та художнього смаку майбутніх викладачів професійної освіти.

Виклад основного матеріалу. Виконання лабораторних робіт з курсу «Типографіка та шрифти» має на меті навчити студентів основних характеристик шрифтів та їх класифікацій, закріпити теоретичні знання з виконання міжлітерних пробілів, побудови шрифту типу «гротеск» та «антиква» за модульною сіткою, закріплення навичок роботи пензлем, проектуванням рекламного напису, з використанням рядкових літер. розширити можливості студентів у вирішенні декоративних завдань відповідно до шрифту, створення гармонійних шрифтових композицій у кольорі тощо.

Найбільшу зацікавленість у виконанні завдань викликало створення шрифтових композицій з імітуючих матеріалів, де пропонувалося створити п'ять робіт, проілюструвавши такі поняття, як: симетрична композиція, асиметрична композиція, динамічна композиція, комбінована та контрастна композиції [5-6]. При доборі шрифтів зміст написів не важливий, а тільки їх переконливість і правильне застосування у композиції.

Виконання цього завдання передбачало додержання певних етапів виконання твору:

1. **Дослідження аналогів вже існуючих композицій.** Ця інформація дає змогу проаналізувати приклади створення різноманітних художніх творів. У процесі дослідження студенти мають розглянути умовні схеми можливих шрифтових композицій і визначитись, котрі з них можуть відповідати, книжковій обкладинці, книжному титулові, афіші, плакату, оголошенню або іншому рекламно-інформаційному повідомленню.

2. **Розробка ескізів шрифтових композицій.** Починаючи роботу, студенти повинні враховувати, що кінцевим результатом їх композиційної діяльності можуть бути перелічені види книжно-журнальної та рекламно-інформаційної графіки. Тут важливо не допустити шрифтового хаосу, нагромадження різних шрифтів.

3. **Розробка остаточного варіанту композиції,** яка дозволяє змоделювати раніше підготовлені шрифтові вирізки (з газет, глянцевого журналу, буклетів тощо), скомпонувати на формат та зафіксувати клеєм.

4. **Завершальною стадією створення шрифтової композиції з імітуючих матеріалів є оформлення роботи,** що передбачає додавання акцентних елементів (штрихи, лінії, малюнки нарисовані пензлем тощо) до основи композиції.

Поетапне виконання композицій дозволило створити цільні, врівноважені та гармонійні роботи (рис. 1-4).

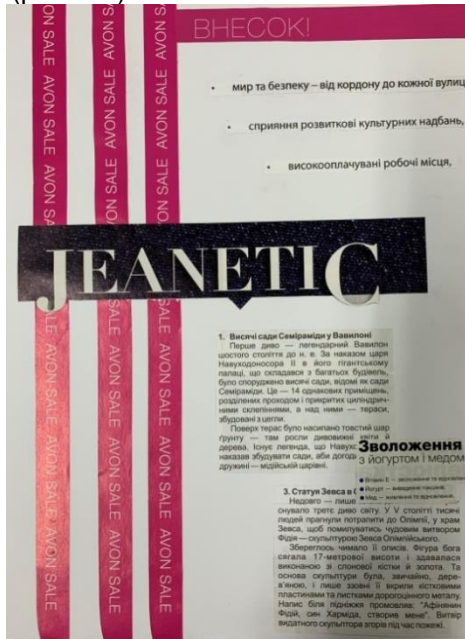

Рис. 1. Динамічна композиція.

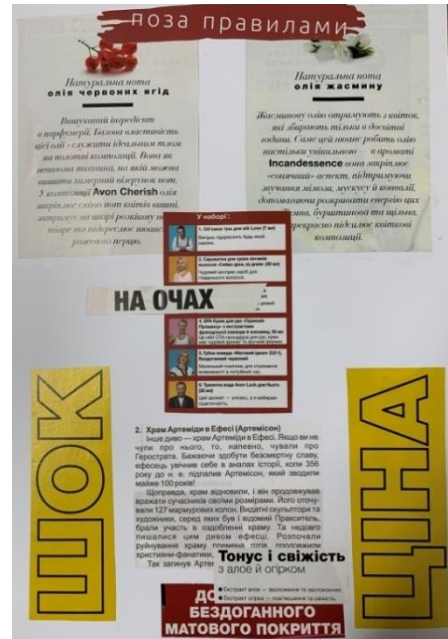

Рис. 2. Комбінована композиція.

У процесі виконання шрифтових композицій студенти працювали не лише з літерою, рядком, групою шрифту, з декоративними елементами, але й відмітили важливість таких елементів, як площина формату паперу, простір, пробіли, поля та пустоти. На взаємодії всіх цих елементів, компонентів композиції і будується емоційно-зоровий образ, вирішуються конкретні завдання інформації та реклами.

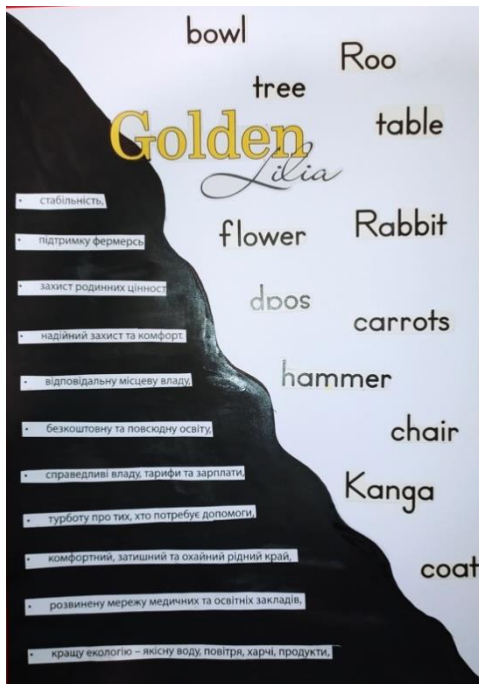

Рис. 3. Контрастна композиція.

Рис. 4. Симетрична композиція.

Висновки. Креативні завдання забезпечують розвиток творчого мислення та художнього смаку у порівнянні з традиційними, при цьому узгодження частин майбутньої композиції, складання її елементів у певному порядку та їх взаємозв'язок сприяють переходу у гармонію цілого, відповідаючи характерним композиційним закономірностям – цілісності, рівновазі та ритму.

Список використаних джерел:

1. Kaufman JC. Dissecting the golden goose: Components of studying creative writers. *Communication Research Journal*. 2002;14(1):27–40.
2. Amabile TM. The social psychology of creativity: A componential conceptualization. *Journal of personality and social psychology*. 1983;45(2):357.
3. US. Bureau of Labor Statistics. Number of jobs, labor market experience, and earnings growth among Americans at 50: results from a longitudinal survey. 2017. URL: <https://www.bls.gov/news.release/pdf/nlsoy.pdf>
4. Гуревич Р.С., Гаркушевський В.С., Цвілик С.Д. Графічна підготовка майбутніх учителів технологій і креслення в умовах інформатизації освітнього процесу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реальність та перспективи*. 2016. Вип. 54. С.50-56.
5. Куленко М. Я. *Основи графічного дизайну: підручник для студентів вищ. навч. закл. За ред. Є.А. Антонович. Вид. 3-тє, перероб. та допов. Київ: Кондор, 2018. 543 с.*
6. Цвілик С.Д., Гаркушевський В.С., Шимкова І.В. Обґрунтування компетентнісної графічної підготовки вчителя трудового навчання та технологій і викладача професійної освіти засобами матричного моделювання. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць*. Вінниця: ТОВ «Планер», 2019. Вип. 53. С. 227-234.
7. Шимкова І.В., Сологуб Ю.С., Нечай Л.М. Зв'язок минулого із сучасністю у мистецтві створення шрифту *Сучасні технології підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць / О.В. Марущак (голова) та [ін.]*. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2020. Вип. 2. С. 164.
8. Шимкова І.В. Цвілик С.Д., Гаркушевський В.С. STEAM-підхід як засіб розвитку творчих здібностей у підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць*. Редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2020. Вип.56. С. 162-173.
9. Hlukhaniuk V., Solovej V., Tsvilyk S., Shymkova I. STEAM education as a benchmark for innovative training of future teachers of labour training and technology. *Society. Integration. Education. SIE 2020*. URL: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/5000>